**AHMED BİN CÜBBÂB**

Endülüs'te yetişen İslâm âlimlerinin büyüklerinden. Hadîs ve Mâlikî fıkıh âlimi olup, aynı zamanda yüzbin hadîs-i şerîfi râvileriyle birlikte ezberden bilirdi. Künyesi, Ebû Ömer veya Ebû Amrolup, asıl ismi, Ahmed bin Hâlid bin Yezîd'dir. Kurtubalı olduğu için Kurtubî, Mâlikî âlimi olduğu için de Mâlikî denildi.

Cübbe satan babasına verilen cübbâb lakabından dolayı, İbn-i Cübbâb diye tanındı. 246 (m. 860) yılında Kurtuba'da doğdu. 322 (m. 933) yılında vefât etti.

İlim tahsili için Endülüs'ten (İspanya) başka, kuzey Afrika, Mısır, Hicaz ve Yemen bölgelerini dolaşan İbn-i Cübbâb, birçok âlimden ilim öğrendi. Muhammed bin Veddâh, Bakıyy bin Mahled, İshâk ed-Deberî, Ali bin Abdülazîz, Kâsım bin Muhammed el-Huşenî, İbn-i Ziyâd, İbrâhîm bin Kâsım, Karâtisî, Yahyâ bin Ömer; Muhammed bin Ali bin Dâig, Ahmed bin Ömer Mâlikî gibi âlimlerden ders alıp ilim tahsil etti. Hammâd bin Zeyd'den de ders aldı. Bunların birçoğundan hadîs-i şerîf rivâyet etti. Yüzbinden fazla hadîs-i şerîf ezberleyerek "hafız" oldu. Sâhib olduğu ilimleri, gittiği yerlerde yaydı. Pek kıymetli eserler yazıp, mümtaz talebeler yetiştirdi. Endülüs'te Mâlikîlerin imâmı oldu. Fıkıh ve hadîs ilminde ibâdet ve tâatte en öndeydi. Mecbûr kalmadıkça evinden çıkmaz, vaktini talebelerine ders vermek, kitap yazmak ve ibâdet etmekle geçirirdi. Her işinde Allah rızâsını düşünürdü.

Ahmed bin Cübbâb'dan, başta oğlu Muhammed olmak üzere, Muhammed bin Ahmed bin Ebî Deylem, Abdullah bin Muhammed bin Muhammed bin Ali Bâcî ve o devirde Kurtuba'da ilim tahsil edenler, ders aldılar.

Annesi anlatır: Ahmed'e hâmileyken bana bir şahıs görünüp, "Karnındaki çocuk âleme nûr saçacak" demişti.

Ebû Ömer bin Abdullah "İbn-i Cübbâb ve Kâsım bin Muhammed bin Kâsım, Endülüs'ün en fakîhleri idi" derken, İmâm-ı Zehebî, "O, asrının bir tanesiydi" buyurmaktadır.

Kâdı Iyâd ise, "Herkes onun hadîste ve Mâlikî mezhebinde emsalsiz olduğunu kabûl ederdi." demektedir.

Mümtaz talebeler yetiştirip halkı irşâd ederken kıymetli kitaplar da yazdı. İmâm-ı Mâlik-salât, Kitâb-ül-eymân, Kitâb-ü kısâs-ı enbiyâ adlı kitaplar, İbn-i Cübbâb'ın yazdığı kıymetli eserlerden ba'zılarıdır.


1) Mu'cem-ül-müellifîn cild-1, sh. 214

2) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 293

3) Dîbâc-ül-müzehheb sh. 34

4) Tezkiret-ül-huffâz cild-3, sh. 815

5) -A'lâm cild-1, sh. 120